

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJIER LALOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindencsak délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 216. szám.

Kedd, szept. 22.

Az őszi ülészak.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, szeptember 21.

A mai nappal megnyílt a képviselőház őszi ülészaka, amely a magyar parlamenti életben a választói jog reformja révén valósággal korszakalkotó lesz.

A parlamentnek ez az ülészaka nagy kemény munkásságot jelent. Egész sereg törvénytervezet és javaslat vár elintézésre, amely közt, a választói reformtól eltekintve, is sok nagyfontosságú, ugynevezett életbevágó törvényalkotások vannak, amelyeket a kormány már a nyári szünet előtt benyújtott s most kell majd valamennyit megvalósítani.

Igy elintézésre várnak például a következő törvényjavaslatok: A kivándorlásról a belügyminiszter javaslata. Az állami számvitelről szóló 1897:XX. t.c. 85. §-nak módosításáról a miniszterelnök javaslata. Budapest fő- és székváros fejlesztéséről és háztartásának rendezése végett teendő állami intézkedésekről a pénzügyminiszter javaslata. A csekkről az igazságügyminiszter javaslata és ezzel kapcsolatban a magyar kereskedelmi csarnoknak erre a javaslatra vonatkozó kérvénye. A vízi beruházásokról a földmívelésügyi miniszter javaslata. A kereskedelmi üzlet átruházásáról az igazságügyminiszter javaslata. A polgári perrendtartásról az igazságügyminiszter javaslata. Az uszóráról és káros hitelügyletekről szóló 1883:XXV. t.c. módosításáról és kiegészítéséről az igazságügyminiszter javaslata. A gazdasági népoktatásról a vallás- és közoktatásügyi miniszter javaslata. Fiume, Zágráb és Pozsony városok kölcsönéről a pénzügyminiszter javaslata. És végül az adóreform, nevezetesen:

A földadókataszter kiigazításáról és a

földadó százalékanak megállapításáról a pénzügyminiszter törvényjavaslata, továbbá a pénzügyminiszter törvényjavaslatai a házadóról, a tőkekamat és járadékadóról, az általános kereseti adóról, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról, a jövedelemadóról és a közszolgáltatások egyesített kezeléséről.

Ezek közül a javaslatok közül az adóreformra, a polgári perrendtartásra és az uszórára vonatkozó javaslatokon kívül a többi már bizottságilag elő van készítve, a képviselőház tehát ez alatt a két hét alatt ezekkel a javaslatokkal fog foglalkozni. Ez alatt a két hét alatt fog megtörténni az a történelmi nevezetességű esemény, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a törvényhozás elé terjeszti a választójog reformjára vonatkozó korszakos javaslatát.

Október nyolcadikától november elejéig, a delegációs ülészak ideje alatt a képviselőház szünetelni fog. A bizottságokban azonban ez idő alatt letárgyalják a költségvetést, amelyet a miniszterelnök már ma benyújt s amelyet aztán közvetlenül a delegációs ülészaka után a képviselőház a sürgősségi szakasz alkalmazásával fog elintézni.

Ez idő alatt a bizottságok tárgyalni fogják a választói jog reformját s ha különös komplikációk nem állanak be, ugy a karácsonyi és ujévi szünet után a javaslat a képviselőház elé kerül letárgyalásra. Legalább a vezető politikusok ezt így tervezik. Mérges azonban nem lehet rá venni.

Szóval a felsoroltakból kétségtelen, hogy az őszi parlamenti munka nagy és kemény munka lesz, amelyet ha komolyan és gondosan el akar végezni a képviselőház, akkor komolyan dolgoznia is kell.

Rendkívüli megyei közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybeeskerek, szept. 22.

Torontálvármegye törvényhatósága ma délelőtt rendkívüli közgyűlésre gyűlt össze. A közgyűlés egész csöndes összejövetel volt s csak igen kevesen jöttek el a bizottsági tagok is. A közgyűlést egyes sürgősebb ügyek elintézése, legfőképpen azonban az őszi rendes közgyűlés idejének kitűzése tette szükségessé. Ez megtörténvén, a többi összes ügyeket ugyszólván vita nélkül az állandó választmány javaslata értelmében rövidesen elintézték, úgy hogy a közgyűlés egy óra alatt véget ért.

Az ülésről szóló tudósításunk egyébként a következő:

Botka Béla főispán mint elnök pontban 10 órakor megnyitja az ülést, konstatálván, hogy a közgyűlést az őszi rendes közgyűlés idejének kitűzése miatt kellett összehívni.

Ezután áttértek a tárgysorozatra.

Mokrin község legelőügye.

Sürgősségi indítvány folytán Mokrin község legelőügye került tárgyalásra.

Sal Ferenc előadó ismerteti az ügyet, amely szerint Mokrin község képviselőtestülete elhatározta, hogy eddigi 800 holdas legelőjét felszántatja és egy 3225 holdnyi szántóföldből csinál legelőt. Kimondotta a képviselőtestület azt is, hogy ezt a határozatot a felebbezésre való tekintet nélkül végrehajtja.

A határozatot meg is felebbezték s az állandó választmány tárgyalván az ügyet, azt a javaslatot teszi, hogy a legelő felszántására vonatkozó határozatot a törvényhatóság hagyja jóvá, azonban az azonnali végrehajtásra vonatkozó határozatot semmisítse meg és mivel a végrehajtást az előjáróság a törvényhatóság jóváhagyása előtt megkísérelte, az illető előjárók ellen a fegyelmi vizsgálatot rendelje el.

A közgyűlés egyhangulag hozzájárult az állandó választmány javaslatához.

Az őszi közgyűlés.

Botka Béla főispán indítványozza ezután, hogy az őszi rendes közgyűlést a törvényhatóság október hó 8-ikára tűzze ki.

A „TORONTÁL” tárcája.

Hazug élet.

A tenger szunnyadni látszott a szürkület esendjében. A nap még egy-két pillanatig ott lebegett a látóhatár szélén, azután lehült.

A part magaslatán, éppen mögöttem egy törődött, öreg asszony állt mozdulatlanul. A szél, mely a gyér fűszálakat földre hajlította, vadul tépdeste ruháját és homlokára leölgő ősz haját. És a nap, melyet mindeddig derűltnek és mosolygónak láttam, a szenvedő és gondok terhe alatt megörbült nő láttára nyomban borosra vált. Az alkonynak már visszfénye is letűnt az égbolt széléről, a part hosszában kigyulladtak az őrütek, fényük vetélkedett a csillagokéval, a parton morajlott a hullámverés s a levegőn átremegett az esti harangszó.

A bretagne harangjainak különös, varázslatos hangjuk van. Lassu szárnycsapással, egyenletes hullámokban átrepül tétőkön, fákön, a síkságon, azután gyengül, elerőtlenedik s elhal a távolban, miután előbb végigcsókolta a parti tüzeket.

Az öreg asszony egy lépést tett előre s közvetlenül a szakadozott part szélén megállt. Néhány göröngy levált s hangos loccsanással a vízbe zuhant. Karjaimmal felfogtam a nőt.

— Vigyázat, néném! Beleesik a tengerbe!

Az asszony dörmögött:

— Ah . . . igen . . .

— Jó lesz visszatérni. Fagyos szél kerekedik.

Hideg éjszaka lesz ma.

Lehajította fejét és kétszer is ismételte szavaimat:

— Hideg éjszakája lesz . . . nagyon hideg . . .

De nem fordul vissza. Szemében két könnyesepp csillogott.

— Ön egy bárkát vár? — kérdeztem.

— Nem. Én nem várok semmit.

A lepihent nap visszfényének végső sugaraiban megvillant egy vitorláshajó. A fény lassankint elhalt s az égen feltűnt a hold halvány korongja. Az éjszaka fiatal fénye szeliden előm-lött a tengeren. Ujra ké deztem:

— Ön szereti a tengert? Nem csoda, hisz oly szép . . .

Felém fordította hamuszínű arcát s rámszegezte szuró tekintetét. Aztán durván így szólt:

— Nem! Nem szép! Nem szeretem, mert gaz, mert alávaló, mert hitvány!

Aztán heves taglejtéssel folytatta:

— Ti többiek ott a városokban a rossz leányoktól féltitek gyermekeiteket, mert elragadják, elrabolják őket . . . Nálunk ő a rossz leány . . . Nézze csak, mily csabos az arca! Ezzel az arccal ejti meg fiainkat . . . Az ember világraszóli, felneveli őket . . . aztán elfelejtnek bennünket s rábizzák magukat a csalfa hullámokra, hogy többé vissza se térjenek . . . Itt mindenki halálszá lesz . . . ez már a vérükben van . . .

Én itt születtem, ezen a tájon, ebben a faluban s mióta eszemet tudom, csak bajt és veszedelmet láttam.

Az első apánk volt. Egy szép, derült estén bárkára szállott. Éjjel vihar jött . . . sohasem láttuk többé sem őt, sem társait. Azután sorra jöttek a testvéreim. Évrol-évre kevesebben ültünk az asztalhoz. Megjött a nyomor is. Mi leányok a partot jártuk rákórt és tengeri pókokért, hogy életünket tengethessük. Én felesége lettem egy matróznak, mint itt a többiek valamennyien . . .

Négy fiam született, egymás után, izmos, szép fiúk és baj nélkül felneveltem őket. Egy vihar alkalmával elpusztult mind a négy fiam s nekem csak az uram maradt meg. Igazi tenger-

rész volt, erős, szilárd, viharezett. Ugy látszott, hogy a tenger fél tőle . . .

Egyszer elment a többi halászzsal az Uj-Föld szigetére. Hónapokig volt távol s engem sötét sejtelmek gyötörtek. Az uram a Jean-Marie fedélzeten volt s egy szép juniusi délután hire járt, hogy a hajó közelg. Izgatottan kimentem a partra. A hajó kikötött. Miért nem az uram az, aki elsőnek lép a szárazföldre, mikor tudja, hogy várom?

Egymásután szálltak partra a halászok. Odakiáltottam nekik:

— Az uram! Hol van az uram?

— Jön — feleltek sötéten. — Csak legyen egy kis türelemmel.

A szívem összeszorult. Végre megláttam a hidon. Két társára támaszkodva jött. Mikor már közel jött hozzám, néven szólítottam. Nyugtalanul fordította arcát jobbra-balra.

— Te vagy, feleségem? Hol vagy?

A külseje rettenetesen megváltozott. Szakálla, haja hófehér volt, sápadt arcáról hiányzott a szemöldök és szempilla s egykor oly élénk szemei helyén két üreg tátongott . . .

Mikor átöleltem, reszkető kezével meg-simogatta arcomat és keservesen sirni kezdett.

— Vak vagyok, szegény öregem!

Uram látott ön már életében vak embert sirni? Nem hiszem, hogy ennél szomorubb látvány lehetne a világon!

Azt hittem, hogy a gondos ápolás talán visszaadhatja a szemvilágát. Am napok, hetek, hónapok multak el minden változás nélkül. Az uram nem hagyta el többé a házat. Nap-nap után ott ült a küszöb előtt és önfelédten hallgatta a tenger morajlását. Éjjelenként néha felébredtet s így szólt hozzám:

— Azt álmodtam, hogy látok.

Általában szófukar volt, de ha szóra nyitotta ajkát, mindig csak szegény, kialudt szemei-

A közgyűlés egyhangulag elfogadja a főispán indítványát.

A többi ügyek.

Ezután a többi ügyek tárgyalása során a törvényhatóság néhai Lauka Gusztáv költőnk özvegye számára az 1909-ik évre 360 korona kegydíjat szavaz meg.

Gyertyánffy Dénes főszolgabíró nyugdíj iránti kérvényét egyelőre leveszik a napirendről.

Somogyvármegye elhatározta, hogy fölrátot intéz a kormányhoz, hogy az országos vásárokat idejét vasárnapról más napra tegye át. Kéri Torontálvármegyét, hogy pártolja fölrátát. A közgyűlés az állandó választmány javaslatára azonban kimondta, hogy a fölrátot nem pártolja, mert nálunk a vasárnapi vásár éppen a nép érdekében való.

Ozora község képviselőtestülete legutóbb tiltakozott az ellen, hogy az ottani községi iskolához egy Lengyel Julia nevű magyar tanítónőt neveztek ki s kéri, hogy a tanítónő helyeztessék el s helyébe egy gör. keleti tanítónő neveztessék ki.

A törvényhatóság az állandó választmány javaslatára a képviselőtestület tiltakozó határozatát megsemmisíti s annak a jegyzőkönyvből való törlését rendelte el, mert ilyen határozat nem tartozik a község jogkörébe.

A többi ügyeket egymásután minden vita nélkül rövidesen elintézték s ezzel a közgyűlés délelőtt 11 órára véget ért.

A hitelesítő közgyűlést szeptember 25-ikére tűzték ki s hitelesítőül fölkérték Bobor Gyulát, Kaufmann Istvánt, Szabó Kálmánt és dr. Klein Mórt.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

Október 5. Közig. bizottság ülése.
Október 5. 6. Megyei áll. vál. ülés.
Október 7. Számokérő tisztizés.
Október 8. Rendes őszi közgyűlés.

— **A megyei igazoló választmány elnöke.** A vármegye főispánja a mai rendkívüli megyei közgyűlés folyamán az igazoló választmány elnökévé Franz J. L. bizottsági tagot nevezte ki.

— **Az őszi rendes közgyűlés.** A mai rendkívüli megyei közgyűlésen október 8-ikára kitűzött őszi rendes közgyűlésre vonatkozó állandó választmányi ülések október 5-ikén és 6-ikán lesznek d. u. fél 4 órakor, a számonkérő tiszti szék pedig okt. 8-án d. e. 10 órakor lesz.

— **A kulturegyesület ülése.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület szeptember hó 23-ikán, holnap szerdán délután fél 5 órakor tartja őszi igazgatósági ülését, a

ról beszélt. Mással nem törődött s a megélhetés cseppet sem aggasztotta. Az a kevés pénz, amit utjáról hozott, csakhamar elfogyott s mikor beköszöntött a tél, semmink sem volt.

És én, nehogy fájdalmat okozzak neki, nem mertem megmondani a valóságot. De mivel élni kellett, kezdtem eladogatni a butorainkat. Eleinte a könnyen nélkülözhetőek kerültek sorra, azután azok, melyek a nagyszülőktől, szülőktől maradtak ránk s melyekhez annyi édes emlék fűződött. Elköttyavetyéltem a fehéreműt, a nélkülözhető ruhát, a csónakot, mely oly vígan táncolt házunk irányában a part sekély vizén, a faliorát, melynek hangját már gyermekkoromban hallottam.

Egy izben éjjel, mi or nem tudott aludni, így szólt hozzám az uram:

— Nem tudom... talán meg is sikerülttem, hogy nem hallom ketyegni az órát...

— Elromlott — feleltem én — és elvittem az óráshoz megjavítani.

— Jól van — szólt az uram és újra kialudt szeméről kezdett beszélni: — Majd ha egy szép napon újra látok, milyen örömmöm lesz az! Még jól emlékszem és jól tudom a helyét mindennek. Itt áll a szekrény, itt az asztal, amott függ az óra s a kikötőben ott áll az én szép csónakom, az Antoinette.

Rettegve hallgattam s nem mertem mondani: Szegény öregem, mindebből már semmi nincs meg. Hazug lettem, nyomorult hazug és folytatnom kell a hazudozást, míg egyszer csak kiderül minden...

Az asszony keservesen sirt.
— Lássuk csak — szóltam. — Talán nincsen ok a kétségbeesésre. Adja meg nekem a címét s majd gondom lesz rá, hogy sorsuk elviselhető legyen. Egyelőre fogadja el ezt...

Az asszony gyengéden visszatolta a kezemet:
— Önnek jó szíve van, uram, de hiába

melynek tárgysorozatán több fontos ügy van. Az ülés tárgysorozata a következő:

1. Igazgatói jelentés. 2. A tankönyv-pályázat eredményének kihirdetése. 3. Munkásgimnázium létesítése. 4. Az ismétlőtanfolyamok. 5. Az olvasóhelyiség megnyitása. 6. Indítványok.

Az ülésre az igazgatóság tagjai ezután is hivatalosak.

— **A villamvilágítási bizottság ülése.** Nagybecskerek város villamvilágítási bizottsága tegnap délután dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, melynek egyetlen tárgya a villammű szénszükségletének a beszerzése volt.

— **Elhunyt kanonok.** Csanádegyházmegyének súlyos gyásza van. Mint ugyanis Temesvárról jelentik, a káptalan legöregebb tagja, Kun László dr. pápai prélátus, olvasó-kanonok tegnap déli fél tizenkét órakor, négy napi szenvedés után meghalt. A torontáli származású, nagy tudású, köztiszteletnek örvendő főpap halálának híre mindenütt igaz részvétet kelt, mert a katolikus egyház az elhunyt kanonokban kristályjellemtű, nagy képzettségű tagját veszítette el. Nemesak jó pap, hanem jó ember is volt, akit tisztelt, becsült, szerette mindenki. Temetése holnap lesz.

Kun László dr. 1840. szeptember harmincadikán született Nagyszentmiklóson, pappá szenteltetett 1863-ban, majd látogatója volt a bécsi felsőbb papnevelő-intézetnek. Hazajövet Temesvárott püspöki iktató, 1864-ben szemináriumi tanulmányi felügyelő és teológiai tanár, 1865-ben pedig szentszéki jegyző lett, 1867-ben káptalan jegyző, 1869-ben szentszéki ülnök és egyházmegyei ügyésszé nevezetett ki. 1876-ban apátfalvi plébános, 1878-ban esperes, 1884-ben makói plébános, 1885-ben pedig aradontuli főesperes lett, 1887-ben kinevezte a püspök németújvárhelyi apátá, 1893-ban pedig kanonok lett. 1896-ban az egyházmegyei papság és tanító-alap gondnoka, 1897-ben autonómiai képviselő, 1905-ben zsinati vizsgálati elnök, 1906-ban a hittanári vizsgálatbizottság elnöke és még ugyanaz évben pápai prélátus lett.

— **A Katincze-pusztai bérbeadása.** Megirtuk már, hogy a nagybecskereki határban fekvő, mintegy 1245 holdnyi kincstári terület bérbeadására vonatkozólag tegnap kezdték meg az árlejtést. A kincstári földből 1045 holdat kizárólag csak nagybecskereki kiscgazdáknak ad bérbe a kincstár, míg 66-66 holdat lázár földi, zsigmondfalvai és felsőmuzslyai lakosok bérelhetnek. Az árverésen jelen voltak Lovag Asbóth Béla gazdasági intéző és Menyhart István kincstári ispán. Az árlejtésen felhűnt, hogy pusztán csak nagybecskerekiek vettek azon részt. Felsőmuzslyáról mindössze két ember jelent meg, míg a lázár földi és zsigmondfalvaiak közül egyetlen ember se vett részt az árverésen. Az árlejtést ma folytatják s valószínűleg be is fejezik.

adna bármennyi pénzt, már nem szedhetném össze mindazt, ami szét van szórva a világ négy tája felé. Tegnap nálunk volt az orvos, megvizsgálta szemét s mikor távozott, így szólt hozzám:

— Tudja-e, hogy az ura még mindig visszanyerheti a szemvilágát? Már most mi lesz velem, ha ki fog derülni az én rettentő hazugságom?

Ujra kezébe temette arcát és sirt.

— Nyugodjék meg — szóltam. Ne feledje el, hogy ön az ura egyedüli támasza Majd én beszélek vele. Jöjjön velem.

Letörölte könyeit és így szólt:

— Az Isten áldja meg érte! Menjünk hozzá együtt.

Az éj időközben koromsötétre vált. Felkuszunk a part szikláin. Az ösvény oly keskeny volt, hogy egyenkint kellett mennünk. Én haladtam elül s a sivitő szélben hangos vigasztaló szavakat mondtam a mögöttem haladó asszonynak. Alattunk haragosan zugott, morajlott a tenger s a hullámok moraján át hallottam néha a szerencsétlennek halk válaszát, elhaló sóhaját.

Az ut nem volt minden veszély nélkül s egy helyen meg kellett kapnom a sziklát, hogy a tengerbe ne essem. Önkénytelenül elkiáltottam magamat, de visszanyerve az egyensúlyom, így szóltam:

— Ezt a sétát nem lesz jó máskor lámpa nélkül megtenni! Előre jó asszony, jöjjön ide mellém...

Szavaimra senki sem felelt. Mikor hátrafordultam, egyedül voltam. Kiáltottam, visszamentem jó darab uton: hiába, az éji sötétségben csak a koromfekete sziklák meredtek a sötéttarna égnék.

Lábaimnál haragosan zugott a viharos tenger s a habok gunyos csaholással nyaldosták a szirteket.

Maurice Level.

— **Halálozások.** Özv. Deizinger Antalné, szül. Lukács Alojzia tegnap 89 éves korában Nagybecskereken meghalt. Az elhunyt matrónát, kiből Deizinger Ignác központi járási állatorvos édesanyját gyászolja, ma délután temették el általános részvét mellett.

Ugyancsak a napokban hunyt el özv. Steinkrug Jánosné, szül. Kiebel Magdolna 66 éves korában. Az elhunyt néhai Steinkrug János városi alpolgármester özvegye volt.

— **Fiatal bűnösök fogháza Nagybecskereken.** Ugynevezett büntető igazságszolgáltatásunknak ismert hibája az, hogy a fiatalok bűnösöknek nincsen külön fogházuk, hanem összezárták őket a notorius gonosztévőkkel s így ezek a fiatal bűnösök ahelyett, hogy javulnának a fogságban, rendszerint még jobban elromolnak. Ezt a vizsátságot most már belátták nálunk is s az igazságügyi kormány elhatározta, hogy a fiatalok bűnösöknek külön fogházakat létesít. Ilyen fogháznak van kiszemelve — mint értesülünk — a nagybecskereki új törvényszéki fogház is, amely modern építkezésénél fogva alkalmasnak kínálkozik a fiatal bűnösök számára. Az ügyben vasárnap itt járt Aschinger Ferenc szegedi főügyész helyettes s bahatóan tanulmányozta a nagybecskereki fogházat, hogy miképpen kellene elrendezni azt a fiatal bűnösök számára. A nagybecskereki fogházban helyezik el majd azután a szegedi főügyészség egész területéről a fiatal bűnösöket. Mindössze egynehány cellát tartanak fenn más bűnösök számára, de a fiatal bűnösöket teljesen elkülönítve kezelnek. A fogházépületet a célnak megfelelően rendeznek be s külön fogházörök is lennének a fiatal bűnösök számára. Aschinger főügyész helyettes vasárnap végzett tanulmányáról véleményes jelentést és tervezetet nyújt be az igazságügy-miniszternek, amely azután véglegesen határozni fog a dolgról. Itt említhetjük meg, hogy Nagybecskereken már külön gyermekbíró is rendelt ki az igazságügy-miniszter s ez a gyermekbíró Broncs Ernő járásbíró, a nagybecskereki bírói karnak kiváló tudású jeles tagja.

— **Tanfolyamhallgatók alkalmazása.** A közgazgatási tanfolyam igazgatósága ezen az uton is felkéri mindazokat, akik irodai munkára tanfolyamhallgatót alkalmazhatnak, sziveskedjenek ezt az igazgatósággal közölni, mert több tanfolyamhallgató foglalkozást keres.

— **Kenyér- és zabszállítás a honvédségnek.** A m. kir. szegedi II. honvédkerületi hadbiztoság közli, hogy a szegedi II. honvédkerületbeli csapatok 1909. évi kenyér- és zabszállításának céljából, kizárólag irásbeli ajánlatok útján, az alább felsorolt napokon és állomásokon mindenkor délelőtt 9 órakor nyilvános ajánlati versenytárgyalás fog tartatni és pedig: Nagybecskereken folyó évi október hó 6-án, Pancsován 6-án, Lugoson 6-án, Szegeden 8-án, Aradon 8-án, Orsován 12-én, Verseczen 15-én, Oravicán 19-én, Szabadkán 22-én, Zomborban 26-án, Ujvideken 28-án, Baján 30-án. A szállításra vonatkozó hirdetmény, valamint a „Szállítási feltételek” füzet a kerületi hadbiztoságnál díjmentesen megszerezhető.

— **Gyanus halál.** Gyála községben a napokban Drágity Miksáné hirtelen meghalt. A gyanus körülmények közt kimúlt 70 éves öreg asszonyon a gyáli körorvos a mérgezés tüneteit észlelte. A körorvos jelentése folytán Bernáth Gyula kir. járásbíró a helyszínen kiszállt, s a meg-ejtett orvosi boncolás eredményeül idült belső szervi bajt állapított meg s ez okozta az öreg-asszony hirtelen halálát.

ANGOL-KÖR.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, amely a SCOTT-féle Emulsio-ban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az általános egészség a

SCOTT-féle Emulsio

hatása alatt rohamosan javul és az angolkóros gyermekek époly rózsás és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsio

használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.

830d-7.1

Az Emulsio vázlat-ánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — körük ügyeltembe venni.

Tartós gyógsiker. Fájdalmas csuszál, a derék-, testrészek és a forgó köszvényes bántalmánál a „Moll-féle sóborszesz“-szel való bedörzsölés sikerrel használtatik. Egy üveg ára 1.90 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

(e)
— **Rágalom.** *Urnő:* Hogyan, Julesa, magának két szeretője van?!

Julesa: Kérem ez rágalom, nagysága! Az egyik a férjem.

Mindnyájunknak kell néha egy erősítőszert, mert a folytonos munka fárasztó. Kötőerősítő szernek bizonyult a „Scott-féle Emulsió“ mely főleg csukamáj-olajból áll, csakhogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott-féle Emulsió“ minden gyógyszerárban kapható.

(b)

Színház, irodalom.

* **Az őszi színiévad.** Az őszi színiévadra erősen folynak már az előkészületek. A színház belsejét csinósítják (ami úgyancsak ráfér), s takarítják, úgyhogy október elsejére készen fogadhasza Polgár színtársulatát, amely tudvalevőleg most Versecczen játszik nagy tetszés mellett. Leöwey titkár ezenközben szorgalmasan és szép sikerrel gyűjti a bérletet, úgy hogy előreláthatólag igen jó szezonja lesz az idén a társulatnak. A titkár eddig a következő bérleteket kötötte meg:

Páholybérlők: Botka Béla, Jankó Ágoston, Steinitzer Géza, dr. Brájer Lajos, Bauer Pál, Eibeschutz Miksa, Napholz Ferenc, Mayer Aurél, dr. Sándor Mihály, Kemény Emil, Szilágyi Lajos, Freund Lajos, dr. Nagy Dezső, dr. Mihálovits Ödön, Erdős Béla, Krumenacker István, Reiner Dávid.

Zsöllye: Winkler Ottó, Knyaskó Lajos, Löwy Zsiga, Stagelschmidt József, Kurländer Imre, Fenyves Izsó, dr. Steiner Gyula, Sárfy Sándor, Orley Kálmán, Fischer Mózes, dr. Rinter Lajos, Strelinger Márk, Vági Ferenc, Kertész Ottó, Elekes és társai (postahivatal) 8 bérlet, dr. Pollák Győző, Eckstein János, Kemenes Oszkár.

Körszék: Schwarcz Mór, Brunet József, Schuster Mihály, Fein Fülöp, Fein Vilma, Weres Kelemen.

A bérletgyűjtés természetesen tovább folyik s bérelni október elsejéig állandóan lehet Leöwey titkárnál.

* **Uj szemle.** Blaskovics Sándor kiváló folyóirata 18-ik, legujabb száma a következő tartalommal jelent meg: A nagy hadgyakorlatok, írta Balogh Pál. — Az 1875-ik évi Tisza-féle fuzió története, írta dr. Oláh Gyula. — A Máv. reformja, írta Csóor Gáspár. — Jan a szilvafágon, írta Abonyi Árpád. — Hogy született a Hatvanhét, írta Krónikás. — A „Holnap“ hazugsága, írta Traveller. A folyóirat megjelenik minden hó 1-én és 15-ikén. Előfizetési ára negyedévre 6 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —
— Az első ülés. —

Budapest, szept. 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház a nagy nyári szünet után ma délben tartotta első ülését s ezzel az őszi ülészak, amely a magyar parlamenti életben olyan nagyfontosságúnak ígérkezik, — megnyílt. A Ház külsején is látszik bizonyos ünnepesség és maguk a képviselők is ugylátszik érzik az őszi ülészak jelentőségét, mert igen nagy számmal jöttek el az első ülésre. A karzaton is sokan vannak, mint valami nagy ülésen. Bár voltaképpen a mai ülés csak formális, de azért jelentőséget kölcsönöz neki Wekerle Sándor miniszterelnöknek mint pénzügyminiszternek az expozeje, amelyet a jövő 1909-ik évi költségvetésnek a mai ülésen való előterjesztése kapcsán mondott.

Maga az elnök, Justh Gyula, aki 12 óra után megnyitja az ülést, szintén ünnepies hangon szólal meg s isten segítségét kéri az elkövetkező nagy és nehéz munkához, amelyben a képviselőháznak része lesz. Üdvözlö a képviselőket a nyári

pihenő után s komoly, megfontolt munkára szólítja fel őket.

Az ülésen jelen van a kormány valamennyi tagja már az ülés megnyitása-kor s csak Apponyi és Kossuth jönnek valamivel később, kiket a függetlenségi párt megéljenez.

Az elnöki jelentések során Justh elnök betérjeszti a szünet folyamán beérkezett irományokat, majd elparentálja az elhunyt Hilbert Károly győri képviselőt, Oberschall kuriai elnököt és Falk Miksát és indítványára a képviselőház jegyzőkönyvi részvétét fejezi ki elhunytuk felett. Bejelenti továbbá az egyes mandátumok körül történt változásokat, végül pedig jelenti, hogy Bánffy Dezső báró két hónapi szabadságot kér, amit a Ház meg is ad.

Ezután Toroczky Miklós gróf felolvassa a delegációk összehívásáról szóló királyi kéziratot.

Az elnök indítványozza, hogy a delegáció tagjait a holnapi ülésen válassza meg a képviselőház és pedig 40 rendes és 10 póttagot.

A Ház ilyen értelemben határoz.

Most általános figyelem közepette Wekerle Sándor miniszterelnök szólal fel s betérjeszti a jövő esztendei állami költségvetést, melyet hosszabb beszéddel kísér. (Az exposéről másik táviratunk számol be.)

Miután még Mezőffy Vilmos a régebben betérjesztett interpellációkra vonatkozó válaszokat sürgeti, megállapítják a holnapi ülés napirendjét s ezzel az ülés véget ért.

Az 1909-ik évi állami költségvetés.

Budapest, szept. 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház mai ülésén terjesztette elő a jövő 1909-ik évi állami költségvetést. A miniszterelnök hosszabb beszédben szól a költségvetésről. Hangoztatja, hogy az általános választói jog behozatalával kapcsolatban a kormány egész sereg szociális alkotást és javaslatot akar megvalósítani, a mi kihat a költségvetésre. A kormány úgy készítette el a költségvetést, hogy az a nemzet javát szolgálja. Minden törekvése odairányul, hogy az ország úgy gazdaságilag, mint iparilag fellendüljön s a kereseti viszonyok javuljanak. Gondoskodása tárgyát képezi a kormánynak a tisztviselők lakbérének javítása s a státus rendezése. A tisztviselők fizetése emelése céljából 50 millió korona szerepel a költségvetésben. A kormány a közjólét emelésénél nem tesz különbséget az országnak egyetlen polgára között sem. Gondosodik a kormány továbbá a tanári fizetések felemeléséről is, a megyei és a községi adminisztráció gyámolításáról s az adózásnál figyelemmel lesz az adózók érdekeire s a leghatározottabban megcáfolja azt az állítást, mintha a pénzügyi közegekhez titkos rendelet ment volna az adózók rovására. Ismétli, hogy a kormány általában azon van, hogy a költségvetés az ország érdekeit és a lakosság javát szolgálja minden irányban. A miniszterelnök expozeját a képviselőház élénk tetszéssel honorálta.

Bogdanovics Lucián pátriárka.

Budapest, szept. 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Karlóczáról sürgönyzik, a szerb egyházi kongresszus ma délelőtt ejtette meg harmadizben a pátriarkaválasztást, amely ezuttal a kormány jelöltjének a győzelmével végződött. A választás Gyurgyevics Miklós világi elnök vezetésével folyt le és ennek az eredménye szerint

Bogdanovics budai püspök 39, Nikolics Miron pakrácsi püspök pedig 25 szavazatot kapott,

a kongresszus tehát Bogdanovics Luciánt pátriarkává választotta.

Választás után megjelent a kongresszuson Günther Antal királyi biztos, akivel közölték a választás eredményét. A királyi biztos rövid beszédet mondott s kijelentette, hogy a választást jóváhagyás végett a király elé terjeszti.

Uj főhercegi lakos Budapesten.

Budapest, szept. 22. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszéltek, Wekerle Sándor miniszterelnök közbenjárására a király megengedte, hogy Károly Ferenc József főherceg állandóan Budapesten lakjék. A főherceg a királyi palotának abban a részében fog lakni, ahol eddig József főhercegek laktak, akik most átköltöznek új palotájukba.

Határidő-üzet.

Budapest, szept. 22. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre 1908.)	22.76 — —
Buza (április 1909.)	23.34 — —
Rozs (októberre 1908.)	18.72 — —
Rozs (áprilisra)	19.44 — —
Zab (októberre 1908.)	16.06 — —
Zab (áprilisra)	16.84 — —
Tengeri (októberre)	14.60 — —

Felölös szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) **A nagybecskereki pályaudvarra:**
Temesvár, Versecc, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokcsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) **A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:**
Zombolyáról, Verseccről, Alibanáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
Csősztelekről: (keskenyvágányú vonal) délután 4 óra 29 p.

Indul:

a) **A nagybecskereki pályaudvarról:**
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorokcsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) **A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:**
Zombolya, Temesvár, Versecc: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecc, Antalfalva—Pancsova és Alibanarra reggel 3 óra 33 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Csősztelekre: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Ma kedden, szeptember hó 22-én a Kaszinó vendéglőben

KOLOMPÁR ISTVÁN

Bácska leghiresebb zombori tamburás zenekara

HANGVERSENYEZ

mely ő felsége Ferenc József királyunk előtt a legnagyobb elismeréssel hangversenyezett.

Szabad bemenet. Kezdele este 7 órakor.

Számos látogatást kér

kiváló tisztelettel

Kolompár István,
zenekarvezető.

BUZIÁSI PHÖNIX
ASVÁNYVÍZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESÍTETT
rendkívül üdítő asztali víz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVA!

Ivógyógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemé-
dence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bantalmánál kitünő hatá-
sának bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség.

Muschong buzai gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskerekli főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapshó
Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden
fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 791-163.124

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Szerbittebe község mint erkölcsi tes-
tület tulajdonát képező 8100 hold urbéri és
4171 h. Prédium-réti határban gyakorlandó
vadászati jog

6 (hat) egymásután következő évre Szerb-
ittebe községhezánál **1908. évi szept. 26-án**
d. e. 9 órai kezdettel megtartandó nyilván-
os árverésen a legtöbbet ígérőnek haszon-
bérbe fog adadni. A kikiáltási ár az urbéri
határra évi 150 kor., a Prédium-réti határra
65 kor.

Az árverési feltételek a községi jegy-
zői irodában a hivatalos órák alatt meg-
tekinthetők.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a kész-
pénzben.

Szerbittebe, 1908. évi szeptember 19.

869-3.2

Az előljáróság.

2399/1908. sz.

Bóka község előljáróságától.

Pályázati hirdetés.

Bóka községében 1908. évi okt. 1-vel
két irtóki állás a 720 korona, és egy kat.
nyilvántartói állás 960 kor. évi fizetés és
a kifejtendő szorgalomhoz képest némi
mellékjövdelem élvezete mellett lesz be-
töltendő.

A jegyzői teendőknél, de különösen
az adó és kataszteri ügyek vezetésében
teljes jártasság és a szerb nyelv ismerete
megkívánatik.

Bóka, 1908. évi szeptember 15.

861-3.3

Községelőljáróság.

275/1908. végrh. sz.

870-1.1

Árverési hirdetés.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881:
LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel köz-
hírré teszi, hogy a perlaszi kir. jár. bir. 1908.
évi V. 275. sz. végzése következtében dr.
Vászi Endre ügyvéd által képviselt, a per-
laszi járási takarékpénztár r.-t. javára No-
vákov Axentia és Velyko tomasováci
lakosok ellen 700 kor. s jár. erejéig 1908.
évi július hó 4-én foganatosított kielégi-
tési végrehajtás utján lefoglalt és 1230 kor.
becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ló,
1 csikó, 1 kocsis és 38 mm. buza nyílvá-
nos árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. jár.
bir. 1908. évi V. 275. sz. végzése folytán
700 kor. tőkekövetelés, ennek 1908. évi
április hó 18-ik napjától járó 6% kamatai,
1/3% váltódíj és eddig összesen 148 kor.
20 fill.-ben bíróság már megállapított költ-
ségek erejéig Tomasovácón, adósok házána
leendő megtartására **1908. évi szeptember**
30-ik napjának d. e. 9 óra határidőül ki-
tűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy
az érintett ingóságok az 1881: LX. t.-c.
107. és 108. §-ai értelmében készpénzfize-
tés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség
esetén becsáron alul is el fognak
adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingósá-
gokat mások is le- és felülfoglaltatták és
azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen
árverés az 1881: LX. t.-c. 120. §-a értel-
mében ezek javára is elrendeltetik.

Perlasz, 1908. évi szept. 3.

Engel,

kir. bir. végrehajtó.

A felsőtorontali ármentesítő és belvizesabályozó-társulat igazgatójától.5917. szám
ig. ex 1908.**Közgyűlési meghívó.**

A társulati elnök ur Ö Méltósága folyó évi október hó 5-ik napján délelőtt 1/2 12 órára Nagy-
kikindán a társulati igazgatóság székhelyében gyűléstermébe közgyűlést tűzött ki, — melyre
van szerencsém ezennel tisztelettel meghívni.

Az alapszabályok 7. §-ának*) rendelkezése szerint van szerencsém a községi előljáróságokat megkeresni,
hogy erről a községbeli érdekelteket a szokott módon azon megjegyzéssel sziveskedjenek értesíteni, hogy amennyi-
ben azok az alapszabályoknak hivatkozott 7. §-a értelmében önként nem csoportosulnának, a megtartandó köz-
gyűlésen az illető községi előljáróság által fognak képviseltetni; megjegyzem, hogy önálló szavazatra csakis az
van jogosítva, akinek kétszeres kivétel szerinti közrejárlása legalább 200 koronát tesz ki.

A községbeli érdekeltség esetleges csoportosulásáról a választott megbízott, vagy megbízottak neveiről,
valamint arról, hogy a községbeli érdekeltséget a községi előljáróság fogja-e a társulati alapszabályok 7. §-a
értelmében képviselni, a szavazati lajstromok összeállítása céljából, a közgyűlést megelőzőleg legalább 5
nappal értesítést kérek.

Az 1908. évi október hó 5-iki közgyűlés tárgysorozata :

1. Az illetmény szabályzat megváltoztatása iránti javaslat.
2. Az árvédelmi szabályzat tervezete.
3. A töltés emelés terveinek bemutatása.
4. Az 1909. évi költségeloirányzat.
5. Tóth Károly Szőregh, Ó- és Ujszentiván községek meghatalmazottjának indítványa a társulati tisztviselők részére is drágasági pótlék megszavazása iránt.
6. Törökkanizsai közbirtokosság felebbezése a választmánynak 13/1908. számú határozata ellen.

Nagykikindán, 1908. évi szeptember hó 19-én.

Báró HAUSER KÁROLY s. k.,
igazgató.

*) Az alapszabályok 7. §-a következőképpen szól: A társulati tagok törvényes jogait a közgyűléseken érdekeltségük arányában személyesen vagy a közgyűlés megnyitása g bejelentett megbízottjaik által gyakorolják.

A közgyűlésen a társulati tagok a kétszeres társulati kivétel szerint számított közrejárlási összegnek minden 200 koronája után egy-egy szavazattal bírnak; önálló szavazatra azonban csakis az van jogosítva, a kinek kétszeres kivétel szerinti közrejárlása legalább kétszáz koronát tesz. A szavazati számításoknál a félnél nagyobb törtrész egészen vétetik, a félnél kisebb törtrész pedig figyelmen kívül marad.

Kétszáz koronánál kevesebbet fizető tagoknak joguk van csoportosulni és közös megbízottjuk által összes érdekeltségük arányában szavazataikat gyakorolni, ha megbízottjaikat a közgyűlés napja előtt legalább 3 nappal az igazgatóság által előzetesen bejelentik, jogukban áll nemcsak egy közgyűlésre, hanem állandó megbízottat is választani, kinek megbízatása addig érvényes, a míg meghatalmazása vissza nem vonatik. Az ilyen állandó képviselő az igazgatónak a meghatalmazás beküldése mellett szintén bejelentendő.

Azon kisebb érdekeltek szavazati jogát, akik önként nem csoportosulnak és akik megbízottjaikat előzetesen be nem jelentik, azon község előljárósága gyakorolja, a mely község határában az illető területek fekszenek. A község előljáróságának ez esetben még akkor is van szavazata, ha az illető község határában kisebb érdekeltek összes kétszeres kivétele sem tenne ki kétszáz koronát. (868-1.1)

Szerkesztő
Nagy-
Zapolya-ut
hová a lap sze
minden köz
Kiadó
Pleitz Fer. Pál
Nagybecskere
hová a hirdet
sek és a lap
ntaköz felszo
Telefo

Nagybec**Másfél**

Mint
hirt adunk
mint pénzüg
napi ülésén
évi költség
A költ
emelkedő
vetéssel sze
emelkedne
a minden
rendezés,
nyeinek és
a köz ér
beruházások
Az 190
irányzatban
koronával v
1908. évre
1.238,902.9
korona eme
Ebből
56,600.600
pontból font
és üzem ter
zatok kiadás
kereken 7,3
az állami t
valamint a
pénzeinek f
évi szükség
irányoztat
az állami h
és napibere
emelésére,
nyeinek a
Ezenfel
korona eme
honvédségi
lőtenyészint
sok, gyakor

A „TO

A kis S
sokszor hall
sem tudta, l
sötét erdő ö
val, görnyed
láb, szederin
És azt s
boldogság, b
hogy szép fi
édes mosoly
rózsaszín sely
tört zöld b
— Ejh
ban, amint eg
hát arra vag
ismerjem meg
hat éves mult
dig késik, m
vén leány les

Olyan n
ösvény kavics
nagyon ritka
nem nagyon
hajlandók az
anélkül, hogy

— Nos,
A boldogság
éppen nagyon
csak oda, az
vadászt, ki m
rózsa-bokor
Bár sohasem